

Positiivinen vanhemmuus

Materiaali

Turun ammattikorkeakoulu
Sosionomikoulutus
Opinäytetyö
Reetta Jäppinen
2026

Sisältö

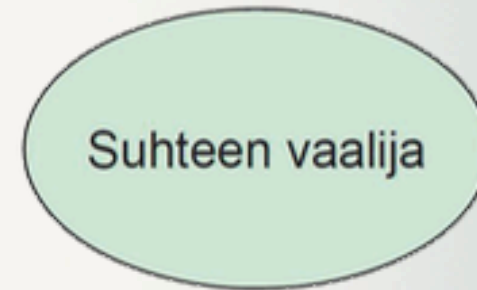
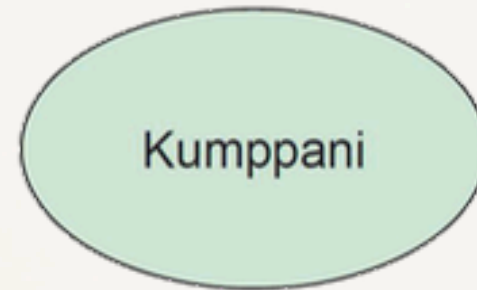
<i>Parisuhteen roolikartta.....</i>	<i>3</i>
<i>Parisuhde vanhempana.....</i>	<i>4</i>
<i>Parisuhteen hoitamiseen.....</i>	<i>5</i>
<i>Vanhemmuuden jakaminen.....</i>	<i>6</i>
<i>Sisarussuhteet.....</i>	<i>7</i>
<i>Rakentava riitely.....</i>	<i>8</i>
<i>Perheen ajankäyttö.....</i>	<i>9</i>
<i>Itsesäätelyn kehityksen tukeminen... </i>	<i>10</i>
<i>Kyödyllisiä linkkejä.....</i>	<i>11</i>
<i>Lisää tukea ja tietoa.....</i>	<i>12</i>
<i>Lähteet.....</i>	<i>13</i>

PARISUHTEEN ROOLIKARTTA®

Parisuhteen viisi keskeistä osa-aluetta

- sitoutuja
- yhdessä kasvaja yhdessäolosta nauttija
- huomioon ottaja
- ymmärtäjä arvostaja
- lohduttaja

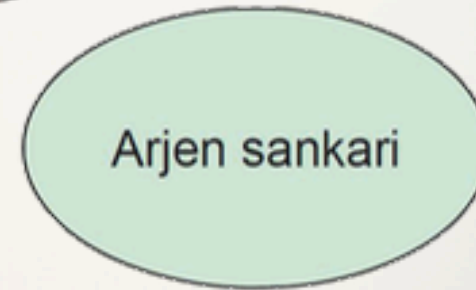

- keskustelija
- tunteiden ilmaisija tunteiden hyväksyjä
- anteeksiantaja
- anteeksipyytäjä neuvottelija
- rutiinien rikkoja
- aloitteen tekijä

- itsensä rakastaja tarpeiden huomioija
- hellyyden antaja eroottisuuden luoja seksistä nauttija

- omien rajojensa asettaja
- puolensa pitaja toisen rajojen hyväksyjä
- luottamuksen rakentaja
- tilan antaja
- erilisyyden sietäjä

- turhautumisen sietäjä
- tasapainoilija vastuun kantaja
- rahan käyttäjä
- ilon löytäjä
- lastenhoitaja ja -kasvattaja
- kotitöiden tekijä

SUOMEN LASTENSUOJELUYHDISTYS

Parisuhde vanhempana

Parisuhde on kiintymyssuhde

- Puolison läheisyys lisää ja parantaa turvan tunnetta
- Arkisten erimielisyyksien taustalla usein epävarmuus
- Arjen onnen hetkien taustalla turvan ja luottamuksen kokemukset
- Epävarmuuden osoittaminen ja kysyminen vahvuutta

Parisuhteen laatu heijastuu lapsen elämään

- Lapsi muodostaa kolme suhdetta: äiti, isä ja vanhempien välinen parisuhde
- Suhdeilmastolla yhteys lapsen tunteiden säätelyyn ja psyykkiseen hyvinvointiin
- Läheisyys ja itsenäisyys vanhempien parisuhteessa ennustaa lapsen tehokasta tunnesäätelyä
- Tunteiden säätelyn malli opitaan vanhemmilta
- Vanhempien vastuulla huolehtia kodin ilmapiiristä

Parisuhteen hoitamiseen

Tunnekeskeinen parisuhdekurssi

Väestöliiton tuottama
itseopiskelumateriaali

- välineitä läheisyyden parantamiseen ja ristiriitatilanteisiin
- maksuton
- voi tehdä yksin tai kumppanin kanssa (paras hyöty kumppanin kanssa tehtynä)

<https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/tunnekeskeinen-parisuhdekurssi/>

Parisuhteen omahoito-ohjelma

Mielenterveystalon
itseopiskelumateriaali

- parisuhteen pohtimiseen
- ilmainen, nimetön
- voi tehdä oman valinnan mukaan kokonaan tai osittain

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/parisuhteen-omahoito-ohjelma>

Väestöliiton Parisuhdekeskus Katajan Harjoitukset

- useita erilaisia harjoituksia parisuhteen hoitamiseen ja ristiriitatilanteisiin
- maksuton

<https://parisuhdekeskus.fi/harjoitukset/>

Eron ensiapupiste

MLL:n Tampereen
osasto

- tukea eroperheille

<https://tampere.mll.fi/perheille/eroperheet/>

Vanhemmuuden jakaminen

Vanhemmuuden roolikartta vanhemmuuden viisi keskeistä osa-aluetta

Elämän opettaja

- arkielämän taitojen opettaja
- oikean ja väärän opettaja
- mallin antajana
- arvojen välittäjä
- tapojen opettaja
- perinteiden-vaalija
- sosiaalisten taitojen opettaja
- kauneuden arvostaja

Rakkauden antaja

- terveen itsetunnon rakentaja
- hellyyden osoittaja
- lohduttaja
- on empaattinen
- suojeilija
- hyväksyjä
- hyvän huomaaja

LAPSI – Tarpeet eri kehitysvaiheissa

Huoltaja

- ruoan antaja
- vaatettaja
- virikkeiden antaja
- levon turvaaja
- rahan käyttäjä
- puhtaudesta huolehtija
- ympäristöstä huolehtija
- sairauden hoitaja
- ulkoiluttaja

Ihmissuhdeosaaja

- keskustelija
- kuuntelija
- ristiriidoissa auttaja
- tukija
- tunteiden hyväksyjä
- anteeksiantaja/-pyytäjä
- itsenäisyyden tukija
- oikeudenmukaisuuden toteuttaja
- perheen ja lapsen ihmissuhteiden vaalija

Rajojen asettaja

- fyysisen koskemattomuuden takaaja
- turvallisuuden luoja
- sääntöjen ja sopimusten noudattaja ja valvoja
- eiin-sanoja
- vuorokausirytmistä huolehtija
- omien rajojensa asettaja

KUVA 2. Vanhemmuuden roolikartta

Yhteisvanhemmuus

- Vanhemmuuden voimavara ja hyvinvoinnin lähde
- Työnjako
- Vuorovaikutuksen säännöt

Vanhemmuusidentiteetin saavuttaminen

- Yhteiset kasvatukselliset arvot
- Kasvatustyylin pohdinta ja kehittäminen

Kiintymyssuhde äitiin ja isään

- Vauvalla erilaiset varhaiset sosiaaliset kokemukset vanhemmista
  - Isä luottavaisen tutkimisen tukena
  - Äiti yleensä ensisijainen rauhoittaja ja lohduttaja

Vanhempien roolit

- Vastuiden jakautuminen

Sisarussuhteet

Oman asennoitumisen muuttaminen
erotuomarista elämäntaitojen valmentajaksi

Konflikteja ei kannata pelätä!

- Sisaruudessa harjoitellaan tärkeitä sosiaalisia taitoja
- Itsesäätely kehittyy varhaisaikuisuuteen saakka

Sisaruuden tukeminen on osa vanhemmuutta!

- Me-hengen vahvistaminen
- Mahdollista kaikille kahdenkeskistä aikaa
- Sisarusten juhlapäivä
- Jaa puheenvuoroja

Kirjasuosituksia:

Pöyhönen & Livingston: Fanni ja pikkuinen Miu, Fanni ja kiukkuiset kaksoset

Lobel, Gill: Äiti rakastaa aina

Mitä sisarukset toivovat vanhemmiltaan?

TASAVE R TAISUUTTA
YHDESSÄOLO A
SUJUVAA AR K EA
K ASVURAUHAA
TIETO A
H U OMIOTA
HUOLEHTIMI S TA

Rakentava riitely

Kalle leikkii autoilla keskittyneesti yksin, kun Matti tulee lähelle ja katselee ensin hetken Kallen leikkejä. Sitten Matti menee ja ottaa auton Kallen kädestä. Kalle huutaa ja lyö Mattia. Matti alkaa itkeä ja huutaa äitiä.

Ensimmäisenä on rauhoitettava tilanne ja jäähdyteltävä tunteita, vasta sitten siirrytään seuraavaan osioon!

Teot

Tunne

Tarve

Tulos

Mitä tein? "Kerrotteko mitä tapahtui?" Molemmille mahdollisuus kertoa mitä tapahtui, oman kannan kertominen

Aikuinen sanoittamisen apuna
Käytä tarvittaessa puhekapulaa

Miltä minusta tuntui? "M otti lelun sinun kädestä, miltä se tuntui sinusta? Tuntuiko se kurjalta ja ehkä tulit vihaiseksikin? Miksihän M teki niin?" Aikuinen sanoittaa apuna tarvittaessa. Tässä tärkeää tilanteen kuvailu neutraalisti leimaamatta (Kalle kiusasi Mattia vs. Kalle löi Mattia)

Mitä tarvitsen ja haluan?
Mitä toivon muilta? Kuullaan molempien tarpeet, toiveet
"Haluan leikkiä rauhassa"
(tarve omaan tilaan, rauhoittumiseen)
"Haluan leikkiä autoilla, yhdessä Kallen kanssa."

Miten tilanteen voisi ratkaista niin, että kaikille jää hyvä mieli?
Ratkaisuehdotusten kirjaaminen ylös, lapselle tärkeää että hänen ehdotus otetaan vakavasti vaikka se olisi millainen tahansa (kuulluksi tuleminen)

Anteeksipyyntö: aikuisen vaatimana ei tule omasta halusta eikä toiminta usein muutu, kun mukana ei ole sisäinen halu. Puhutaan siis mieluummin sovittelusta. Mitä muita tekoja teon sovittamiseen voisi olla? Tarvittaessa vanhempi voi mallintaa anteeksipyyntöä!

Perheen ajankäyttö

Arjen rakentaminen

- Kotitöiden jakaminen ja aikataulutus
- Työn ja vapaa-ajan suhde
- Vanhemmuuden jakaminen
- Lasten osallisuus
  - sopivan haastavat tehtävät ja vastuu kasvattavat lapsen minäpystyvyyden tunnetta

Tarpeiden tasapaino

- Jokaisen perheenjäsenen yksilölliset tarpeet
- Lapset kuormittuvat herkemmin kuin aikuiset

Perheen toimintasuunnitelma

<https://positiivinenkasvatus.fi/siivousleikki-ja-helpot-siirtymat-arjen-vinkit/selviytya-vai-kukoistaa-perheen-toimintasuunnitelma-arjen-apuna/>

Perhekulttuurin sopiminen ja näkyväksi tekeminen

Säännöt

Arvot

Kaikkien vahvuudet ja taidot

Kaikkien oikeudet ja velvollisuudet

Itsesäätelyyn kehityksen tukeminen

Haastavan käyttäytymisen taustalla on sosiaalis-emotionaalisen tuen tarve

- Yhteyden kaipuu: nähdyksi tuleminen, hoiva ja lohdutus
- Lapsi ei ole tahallaan vaikea

Aikuisen oltava lapsen sisäisen tilan säätelyn tukena

- Siirtymiin tarvitaan toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn taitoja
- Tukena voi olla vain, jos on itse sosiaalisen liittymisen tilassa (läsnäolo, katse ja kosketus)
- Lapsella ei samaa kokemusta pysyvyydestä

Positiivisen vanhemmuuden viisi pilaria

Yhteys: Tarve näkyy lapsen käytöksessä

Kunnioitus: Fyysinen ja henkinen sekä kasvun kunnioitus

Ennakointi: Vähennetään konflikteja ja lyhennetään niiden kestoja

Empaattinen johtajuus: Ei tarkoita rajattomuutta/sallivuutta vaan lempeää ohjausta

Positiiviset rajat: Fyysistä ja henkistä kehitystä suojaavat, sosiaaliset ja yhteiskunnan asettamat

Toimintaideoita arjen haastaviin tilanteisiin:

<https://omahame.fi/arjen-kesytys-lapsiperheille>

Ennakointi ja siirtymät: Viikkokalenteri, Pukemiskiekkko ja Siirtymäapuri

Tunnesäätely: Lohikäärmeen henkäys, Tunnepeleli ja Rauhoittumispaikka

Uni: Hyvän unen tarkistuslista, Aamutoimet ja Iltatoimet

Ruokailu: Ruokarekka ja lusikkakortit

Iltarutiinit:

Yhteyden vaaliminen yötä varten

Leikillisuus unen houkuttelemisessa, esim. tortillarulla

Kirjasuosituksia lasten kanssa:

Pruuki, Heli: Turvapaikka

Pöyhönen & Livingston: Fanni- ja Miu-sarjat

Sainio & Sajaniemi: Nestori Neuronin ja hämmästyttävät aivot

Kirkkopelto, Katri: Molli-sarja, Piki-sarja

Ja aikuisille:

Trogen, Tiia: Ilo olla yhdessä, Leiki kanssani

Hyödyllisiä linkkejä

Vanhemmuus täynnä tunteita

Väestöliiton itseopiskelukurssi

- maksuton
- vanhemman tunnetaidot ja niissä kehittyminen
- voi tehdä koko kurssin tai kiinnostavan osion

<https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/vanhemmuus-taynna-tunteita/>

Tahtoikä- tunteiden hallinnan harjoittelua

Väestöliiton tuottama itseopiskelumateriaali

- maksuton
- tietoa ja tukea tahtoikään

<https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/tahtoika-tunteiden-hallinnan-harjoittelua/>

Arjen kesyttämö

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tuottama materiaalipankki

- Otsikoiden takana runsaasti ilmaista materiaalia
  - Aamu- ja iltatoimet
  - Ennakointi ja kannustus
  - Kotihommat ja arkipuuhat
  - Koululaistaidot
  - Ruokailu
  - Tunnetaidot ja kiukunhallinta
  - Siirtymätilanteet

<https://omahame.fi/fi/arjen-kesytys-lapsiperheille>

Vanhempainnetti

MLL:n aineistopankki

- tietoa ja tukea lapsiperheen arkeen

<https://www.mll.fi/vanhemmille/>

Kannustavan kasvatuksen verkkokurssi

Lastensuojelun Keskusliitto ry:n, Ensi- ja turvakotien liitto ry:n ja Väestöliiton tuottama itseopiskelumateriaali

- maksuton
- tutkimusnäyttöön perustuva
- 9 jakson kokonaisuus

<https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/kannustavan-kasvatuksen-verkkokurssi/>

Lisää tukea ja tietoa

Pyydä apua-nappi

Pirkanmaan hyvinvointialue

<https://www.pirha.fi/palvelut/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/pyyda-apua-lapselle-nuorelle-ja-perheelle>

- yhteydenottolomakkeen voi täyttää itse tai esimerkiksi työntekijän kanssa

Varhaiskasvatuksen ammattilaiset perheen tukena

Varhaiskasvattajat toimivat myös koko perheen hyvinvoinnin eteen, joten voit pyytää apua oman lapsesi varhaiskasvattajalta mikäli kaipaavat esimerkiksi neuvoa: palveluohjaukseen kannattelua palveluun ohjautumisessa

Neuvolan palvelut

Ikäkausitarkastusten lisäksi lastenneuvola auttaa ja tekee tiivistä yhteistyötä alle kouluikäisten lasten perheiden hyvinvoinnin parhaaksi

Lähteet

- Ahonen, L. (2022). *Haastavat kasvatustilanteet. Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja*. PS-kustannus.
- Hughes, D. A. (2011). *Kiintymyskeskeinen vanhemmuus. Toimivuutta kasvatukseen*. PT-kustannus.
- Kekkonen, M. (2004). *Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201211089649>
- Lehmuskoski, K. (2025). *Erityislapsen sisaruus*. Kehitysvammaisten Tukiliitto ry. Viitattu 4.11.2025.
[https://bin.yhdistysavain.fi/1588510/wzX88jTfbOKQYImgsDTy0VSzKv/Erityislapsen%20sisaruus Kielipolku 14.4.2021.pdf](https://bin.yhdistysavain.fi/1588510/wzX88jTfbOKQYImgsDTy0VSzKv/Erityislapsen%20sisaruus%20Kielipolku%2014.4.2021.pdf)
- Sajaniemi, N.; Suhonen, E.; Nislin, M. & Mäkelä, J. (2019). *Stressin säätely. Kehityksen, vuorovaikutuksen ja oppimisen ydin*. PS-kustannus.
- Pulkkinen, L. (2022). *Lapsen hyvinvointi alkaa kodista*. PS-kustannus
- Pöyhönen, J. & Livingston, H. (2021). *Fanni ja kiukkuiset kaksoiset*. Kumma-kustannus
- Pöyhönen, J. & Livingston, H. (2021). *Fanni ja pikkuinen Miu*. Kumma-kustannus
- Sinkkonen, J. (2018). *Kiintymyssuhteet elämänkaaressa*. Duodecim.
- Trogen, T. (2021). *Ilo olla yhdessä. Positiivisen vanhemmuuden voima*. Kirjapaja
- Trogen, T. (2024). *Leiki kanssani. Leikillisuus vanhemmuuden tukena*. Kirjapaja
- Varsinais-suomen lastensuojelukuntayhtymä. (2025). *Parisuhteen roolikartta*. Saatavilla: <https://www.nepsyt.fi/materiaalipankki-2/alkukartoitus/>

Kannen kuva: kotialbumi

Muut kuvat: Canvan kuvapankki ja tekoälyn avulla tuotetut kuvat